

3. Горошкевич О. Переосмислення древніх сюжетів у творах Акутагави Рюноске (на матеріалі новели “杜子春”) // Мовні і концептуальні картини світу. Вип. 63. Київ: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2018. С. 156–162.

4. Кучинська Л. Творча інтерпретація сюжетів творів М. В. Гоголя в творчості письменника Рюноске Акутагави. Методичні матеріали. URL: <https://vseosvita.ua/library/tvorca-interpretacia-suzetiv-tvoriv-mv-gogola-v-tvorcosti-aponskogo-pismennika-runoske-akutagavi-488622.html>

5. Яценко Б. П. Шлях крізь чагарі до воріт храму – творчі пошуки Рюноске Акутагави // Акутагава Р. Брама Расьомон: новели, есеї / пер. В. С. Бойка. Харків : Фоліо, 2009. С. 3–16.

6. 芥川龍之介文芸における中国表象とその変容. 甲文第186号 (文部科学省への報告番号甲第653号) . URL: <https://ci.nii.ac.jp/naid/500001339677>

7. 単援朝 .芥川龍之介と中国における西洋. 日本. URL: <https://www.bcjil.org/upload/pdf/bcjlls-8-1-39.pdf>

8. 謝 銀萍. 南京から見る芥川龍之介の中国観——「江南游記」を中心に——『ICU比較文化』50〔2018〕. URL: http://subsites.icu.ac.jp/org/sscc/pdf/xie_50.pdf

УДК 821.581–[1–055.2]‘01’04.09

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-414-9-11>

Дащенко Г. В.

ORCID: 0000-0003-3432-3679

кандидат філологічних наук, доцент,

Visiting Associate Research Fellow

Institute of Chinese Literature and Philosophy, Academia Sinica

м. Тайбей, Тайвань

ОБРАЗ ЦИКАДИ В КИТАЙСЬКІЙ ДАВНІЙ ТА СЕРЕДНЬОВІЧНІЙ ПОЕЗІЇ: КІЛЬКІСНИЙ АНАЛІЗ

Ключові слова: китайська поезія, цикада, кількісний аналіз.

Одним із найчастіше вживаних та найбільш шанованих образів комах [2, с. 255] у китайській поезії є образ цикади, перші згадки про яку в китайській поезії зустрічаються в “Шниціні” (“詩經”, XI–VI ст.

до н. е.): в одному випадку вона виступає характерною ознакою літа [1, с. 226], а в іншому – її цвіркотіння порівнюється з гомоном людей, невдоволених своїм правителем [1, с. 413].

Мета моєї розвідки – створення кількісної класифікації використання образу цикади поетами з доцінської доби (先秦, до 221 р. до н. е.) та до кінця правління династії Сун (宋朝, 960–1279) на основі матеріалу бази 搜韵 [3]. Результати представлені в таблиці 1, де в першому стовпчику зазначаються династії, у другому – кількість назв, які використовували поети для позначення цикади, у третьому – загальна кількість поезій, написаних у цей період, у четвертому – кількість поезій з образом цикади, а в п'ятому – відсоток поезій з образом цикади від загальної кількості творів зазначеного періоду.

Таблиця 1

**Кількість назв цикад та поезій з її образом
(з давнини до династії Сун) від загальної кількості творів**

Династія	Кількість назв для позначення цикад	Загальна кількість поезій	Кількість поезій з образом цикади (абсолютна)	Кількість поезій з образом цикади (% від загальної кількості творів)
先秦 (до 221 р. до н. е.)	4	583	8	1,37
秦漢 (221 р. до н. е. – 220 р. н. е.)	7	765	15	1,96
魏晉 (220–420)	5	2421	36	1,49
南北朝 (420–589)	6	4701	81	1,72
隋朝 (581–618)	2	1271	15	1,18
唐朝 та 五代十國 (618–960)	13	54767	965	1,76
宋朝 (960–1279)	26	286448	2960	1,03
Усього	30	350956	4080	1,16

Попри різну тривалість правління династій (від 37 років до понад 440 років), можна виокремити чотири тенденції у використанні образу цикади в поетичних творах. По-перше, з плином часу кількість назв для позначення цикади поступово збільшується з 4 до 26 (з двома

періодами зниження), досягаючи 30 найменувань за весь період понад 16 століть. Загалом у (наукових) працях китайських учених та поетичних творах зазначеного періоду нараховується 50 назв цикад: частина з них є спільною для обох груп текстів (16 назв), однак певні назви використовуються лише в працях учених і їх немає в поезіях (20 назв), і навпаки (14 назв). Отже, у поетичних творах зазначеного періоду використовується 30 назв цикад. Найбільше розмаїття назв цикад зустрічається в сунській поезії – 26, що рівно удвічі перевищує кількість назв у танській. По-друге, можна зазначити, що протягом трьох періодів китайські поети писали більше поетичних творів з образом цикади, ніж в інші періоди, – це династії Цінь та Хань (秦漢, 221 р. до н. е. – 220 р. н. е.), період Південних та Північних династій (南北朝, 420–589), а також династія Тан та епоха П'яти династій і Десяти царств (唐朝 та五代十國, 618–960). Відсоток творів з образом цикади в ці періоди значно перевищує середні значення в інші періоди, у деяких випадках – майже удвічі (1,96 % за часів династій Цінь та Хань і 1,03 % за часів династії Сун). По-третє, слід зазначити наявність циклічного взаємозв'язку між змінами династій та відсотковою кількістю поезій з образом цикади. Кожен цикл складається з трьох періодів, які умовно окреслюють три фази: зростання, найвищу точку та занепад. Наприклад, перший цикл складається з трьох періодів: доціньська доба – династії Цінь та Хань – період Вей та Цзінь, коли відсоток поезій з образом цикади укладається у вищезгаданий цикл (1,37 % – 1,96 % – 1,49 %). Своєю чергою останній період Вей та Цзінь стає початком для другого циклу з трьох періодів: період Вей та Цзінь – період Південних та Північних династій – династія Суй (1,49 % – 1,72 % – 1,18 %). Остання династія розпочинає третій цикл: династія Суй – династія Тан та епоха П'яти династій і Десяти царств – династія Сун (1,18 % – 1,76 % – 1,03 %). По-четверте, попри найбільшу абсолютну кількість творів з образом цикади за часів династії Сун (2960 поезій), у відсотковому відношенні вони становлять найменшу частку, як порівняти з іншими династіями.

Література:

1. 陳致, 黎漢傑。詩經。香港：香港中華書局, 2016。
2. 劉淦芝。中國蟬學發展。台灣昆蟲期刊, 11–3, 1991。
3. 搜韻。URL: <https://sou-yun.cn/QueryPoem.aspx> (дата звернення: 10.02.2024).